

دگىشمه لر، يو ماقلار

حؤدورلأن: آقميرات گورگنى

زرنگى ايرانى

تۈركىمنىسىنى نفت داغا گىزه لنجە بارىyar. بىرايىكى گوندن سونگرا «آشغابادى- دا گۇرە يىن» دىبىپ اوتلى دان (قطاردان) بلىط آلماغا بارىyar. بلىط آلىپ واڭونە مونجك بولاندا گۇرسە آداملار حوممر- دە، حوممر- دىيىار. «زرنگى ايرانى» ادە يىن دىبىپ: «آى هوو آداملار ھونها اولى يىلان بار» دىبىپ غىغيريار. آداملار قورقىپ ساولىيارلار- دىيىار. اول ھم آرقايئن بير كوبە نى اىه لأپ، ساك يىندن عرق نى چىقارىپ، كالباس بىلەن، اورىyar بير شىشه نى، دىيىار. سونگ ھم اوقلاب غالىyar. بير ماحال اويانسا، بىرىسى واڭونلارىنگ اېچىنى سوپرىپ يۈرن. «دaiي، daiي، آشغابادا گلدىكمى» دىيىار.

اول: «آشغابات كجا زات كجا. آغشام سامسغىنگ بىرى يىلان بار دىبىپ غىغيردى، بىز ھم واڭونى قطاردان چۈزىپ قويىدوق، غالان واڭونلار بلکى آشغابادا باراندىر» دىيىار.

توىس تۈركىمنچە

بىر تۈركىنىستانلى كوممت غاوىزىغا خارىنداشلارينا مىخمانچىلىغا بارىyar. آغشام مەلە نىنگ جوانلارى اوישىپ انه دىل باراسىندا گوررىنگ ادىيالر- دىيىار. شوندا بىرىسى: «واقا عشق آبادا افتخار اتملى، بىز- دە زبان مادرىمىزى حفظ اتملى، تحت سلطە فرەنگ بىگانە بولمالى دال» دىبىپ، پئيلە كىلە گۈز بىرمان آدىغىندا گوررىنگ بريىار- دىيىار. مىخمان يانگقى نىڭ آيدان زاتلارىندان دىنگە «اتملى»، «بولمالى دال» دىيىن سۆزلىرىندن باشغاسىنى دادمانى غالىyar.

تۈركىنىستان گلەپ: «اى شو تۈركىمنىصرادا كىيلر آراسسا تۈركىمنچە گېلە يان بولمالى من-أ بىرىسىنە دوشونمە دىم» دىبىپ گىنگ غالىپ گوررىنگ بريپدىر.

برو بیرون

کوممت غاویزده بیر تورکمن اداره ایشی دوشیاير. پارسچانى اونگات بیلمائسونگ، اداره باشليغينا سوزينى دوشوندیریپ بیلمائندير. باشليغينىڭ خاھارى گلیپ:

«برو گم شو، برو بیرون» دیپ غيغيريپدير. اول غارا مانگلای غايتمام:

«جان آقا رئيس شو ايش بیرونە قويىمان شوگۇن دوغورلاسانا» دیيأر.

چرت

تورکمن مكتب يىنده پارس مو غالىيمى اركىلىپ او توران او قووجا گۆزى دوشىاير:

«ھى آراز محمد چرت نزن» دیيأر.

يانگجا مە يميرأپ باريان او قووجى، گۆزلىرىنى زوردان آچىپ:

«والاھى آقا معلم من جورت آتمادىم» دیيأر.

حداقلى مورت

بىر پارس يىنگ، حداقلى دىيأن، مورتى او زين بير توركمىندن آغىسى بار دىيأر. بىر گون اونونگ او باسینا گلیپ:

«منزل حداقلى كجاست» دىپ او باچىلارдан سورايار. او لارдан بىريسى:

«ھايى حداقلى، حداقلى مورت مى؟» دىيأر.

يانگقى كچە «مورت» سوزينى «مرد/ اولدى» دىپ دوشونىپ، ديزينا اوروپ، تاوىش ادىپ:

«واى بجان حسين پول هام رفت» دىپ جاوى لنيار- دىيأر.

شما بريد بالا، نهار مياد پاين!

کومىش دې ده بير طويا پارسىنگ بىريسى چاغىرىلىپدير. او زينى بارىپ ياتان پارسى بىليان حاساب ادىپ عاشورماد دىين بىريسى اونى غارشى آلىپ، سالاملاشىپ:

«اوه، آشنا حوش گلدينگ. بچە ھا و كمربند چطورە؟» (اوغلان او شاق دىيدىگى- او شاغى پاخير قوشاق دىپ دوشونىپ گلن). سونگرا اونى تاما، جائىنگ ۲ - نجى غادينا چيقارىپ بارشىنا:

«شما بريد بالا، نهار مياد پاينن» (سيز چيقى برينگ، ناهان دوشىر ديدىگى). سونگرا پارسه اشتديرىپ، يوقاردا دوران اوغلينى چاغرىپ:
«دأدم! مىخمان گلدى، سفره را بنويىس» (ساچاغى ياز ديدىگى) دىيپ سىينه بات بىپىدىر. يانىندا دوران قرباتە يوزله نىپ:
«پارسچانى داش اتديم داماى آى» دىيپ پانڭقارىيار دىييار.

دگيرمندن گلىانگمى؟

ايکى سانى خاپما كرى يولدا دوشوشيارلار. بىريسى:
«ساقغالداش! دگيرمندن گلىانگمى؟» دىييار. اول بىريسى:
«يوق، دگيرمندن گلىارىن» دىييار. بىرينجى:
«آى، من ناپىلە يىئن، دگيرمندن گلىانگ ميقا دىيدىم» دىييار.

غارين الذين- ه غابارون

ايکى سانى ملا بير باينىڭ قويونىنى اوغورلاپ، آغشام حجره ده ياهنى بىشىرمك اوچىن قويونونك غارىنىنى غازانا آتارييارلار- دىييار. غارين ماخول غايىناپ باشلاندا غاپىدان يانگقى باى گىرىپ:
«ھى بو يىرده قويون- آ كۈرن دالسىنگىز» دىييار. شول بادا اول بير ملانگ غايىناپ، غازاندان چىقارا گلن غارىنى گۈرۈپ يولداشينا باقىپ، ھم- ده بايا دوشوندورمجك بولۇپ عاراپچالاپ:
«غارين الذين- ه غاباروون» دىييار. بئيلە كى ملا:
«تاياق الذين- ه باتيروون» دىييار. يانگقى باى:
«بو پاخير ملالار- ا اوز ساپاقلارى بىلەن باشلارينا غاي» دىيپ چىقىپ گىدىيار- دىييار.

پيش امام

بىر اوپادان باشغا بىر اوبا بىريسى مىخمانچىلىغا بارىyar- دىييار. اوئى اىه سى اونى آغشام نمازا مت吉ىدە آلىپ گىدىyar دىييار. نماز اوقلەپ بولانلاريندان سونگرا مىخمان:

«ای، سىزىنگ بو امام دىيپ اوңگەدە قويانگىز بىز اوپادا بىللى سىغىر اوغرۇسى آنانقلى يالى-دا» دىيأر. اوندادا اوئى اىيەسى:

«هَاوا، ادىل اوزى، بىلياريس» دىيأر. اوندامىخمان: «بىليان بولسانگىز اوندانامە اونى پىش امام ادىيارسىنگىز؟» دىيأر. اوئى اىيەسى: «واخ اونى اىزدا قويساق كفش لرى اوغورلاپ گىدەيەر» دىيپ جوغاب بىرىپدىر.

مازالى دۆت گون ملا بىرماندىرىس

بىريسى باشغا بىر اوپاداقى ملا، اوغلۇنى اوقادماغا بىرىپدىر. اوچ گون گچن سونگ اجهسى أرىنە:

«فلان جانى گۈرە سىيم گىلى، گىدېپ، مladان روغصات آلىپ گتىرسنه» دىيأر.
آتاسى بارىپ اوغلانى آلىپ، آطينىڭ آردىنا موندورىپ اوئىھە آلىپ غادىار. يولدا آتاسى پىشاۋ اتمك اوچىن يوقارى يوزە(گۈندۈغارا) باقتىدا. اوغلى:

«حايىت دادە! اول يوزە باقما، گونىنگ دوغىيان يىرى، گناھ بولار» دىيأر. آتاسى ايلرىك (گۈرنورتا) باقىار. يىنە اوغلانجىق:

«حايىت دادە! اول طاراپدا فلان اوليانىنگ مازارى بار، گناھ بولار» دىيأر. آتاسى آشاق يوزە (گۈنباتارا) باقىار. اوغلان يىنە:

«های، های دادە جان! اول طاراپدا قبلە نىنگ باردىغىنى بىلە نوقىمى؟!» دىيأر. آتاسى بى عالاج غايراق (دميرغازىغا) باقىار. بو گىزك اوغلانىنگ سىسى چىقمايار. شوندا آتاسى: «بو اشە گى ملا بىرە نىمە مازارى دۆرت گون بولمادى، يوغسام بالاغىما پىشاۋ اتملى بولجاق» دىيپ، اوزى بىلەن حونگورداپدىر.

قضا نمازى

بىريسى: «مأمت، هى بو گونلر گۈرنە نىگوق- آ؟» - دىيأر.

اول بىريسى: «Ходайя берگىمى بىرائىن، اويدىن چىقمان گوندە ۱۰۰ رىكتۇر قضا نمازىمى اوقايايرىن» دىيأر.

بئيلە كىسى: «يواش راق ھوو، بو گىدىشىنگ بىلەن يوقارقى سانگا برگىلى بولايماسىن» دىيأر.

بىر دايىخان اوغولا اوچ ملا اوغول

كمينه نىنگ اوپاسى بىر گون باشغا يره گۈچملى بولىيار- دىييار. كمینه بایدان بىر انير دويه قارض آلىپ اوى قوشلارىنى دويا يوكلمك اوچىن ملا دا اوقدا يۇرن اوچ اوغلۇنى حاولىقىرىيار- دىييار. بولار- دا مونى باشارمايلارلار- دىييار. آخرى كمینه نىنگ قاھارى گلىپ، بادلى سس بىلەن: «آى هوو آداملار! بىر دايىخان اوغول بىر نه اوچ سانى ملا اوغول بىر جىك» دىييار.

صوفى و اوغرى

بارىپ ياتان اوغرى غالتمان بىلەن متىجىدىنگ صوفىسى شارىيك دىييار. بىر گون نماز واقى اوغرى اوغورلان سېغىرىنى نىنگ طنابىندان سوپرآپ متىجىدە طاراپ گلىيار- دىييار. آبرايندان قورقان صوفى دررو آذانا باشلاپ، «حى ال صلاح» دىيمە گىنگ يرىنه: «حىاطە سالاى» دىيپ غېغىرييار- دىييار.

موخى اورس

غايزادان (توركمنستاندان) توركمنىستاندا غاچىپ گله نى اوچىن موخى دىيىن بىرسىيندە موخى اورس دىيىن لاقام قالىپدىر. «آى، شو اورس سۆزىندە بىزار بولۇم، گل حاجا گىدە بىن، مانگا موخى حاجى دىيرلەر» دىييار. پاخىز زوردان پول يىغناپ مكە گىدىپ گلىپدىر. آدمىلار اوونونگ گۈرۈشىماكە گلىپ: «او هوو، اورس حاجى ساغ آمان گلدىنگىمى» دىيپدىرلەر. اىچى ياتان موخى: «واخ مكە گىدىپ غايىتام موخى آديمدان- دا غالدىم» دىيپ زىره نىپدىر.

ملا مرد آی گوريار

او باميزدا گوزى زوردان گوريان، دوكانيه گلن مشترينى عينگى بىلە زوردان گوريان ملا مرد بيرگون آراز آى نينگ سونگقى گونىنده آداملار آى گوزلاؤپ دوورقا بيردن بادلى سس بىلە: «آى هوو آداملار هانها آى» دىيپ سالدى غوپغىنى- دىيأر. بيرىسى: «واه، دوكانه گلن مشترينى زوردان گوريان ملا مرد آى نادىپ گورياركأ» دىيأر. ملا مرد نира گىتسە آى- دا شول طاراپە گىديأر. بارىپ گورسە لە عينك- ينه غيل يايپيشىپدىر، شونغا آى ميقا دىيپ پاخير غىغيريار اكن.

كعبه داشيمما آيلاتيار

مكە دە بيرىسى نينگ يانىندان پلىس عرق تاپياپار. «اي، سە نامە اوچىن مقدس يرە عرق گەتردىنگ» دىيأر. اول آدام: «شرطە جان، منگ آياغىمدا روماتىسم بار» دىيأر. اوندا پلىس: «عرق، روماتىسمە نامە داخلى بار» دىيأر. اوندا عرق خور: «منگ آياغىم آغىريار، يدى گۈزك كعبانگ داشينا آيلانىپ بىلەجك دال، يۇئە عرق اىچىم، كعبه داشيمما آيلاتيار» دىيأر.

باليق تازە مى؟

كومىت ينگ بازاردان باليق آلماغا باران بيرىسى، ساتىجي دان: «بو باليق تازە مى؟» دىيأر. «هاوا دايى، يانگجا كومىش دې دە گلدى» دىيأر. «ايىھە نامە گۈزلىرى يوموق؟» دىيأر. ساتىجي: «اوزاق يولдан گلن، ياداودىر» دىيأر. آليجي: «بىر حىلى ايىسى هم بار يالى- دا». ساتىجي: «باليق دىر- دا، آدام پاخير ياتاندا بىلە نوق نامە ادیائىنى» دىيأر.

اوغرا- دا بير سوگسه نگيز

بىرسى نىنگ اشە گىنى اوغورلا يارلار دىيأر. ارتە سى او با آداملارى گلىپ هر قايىسى: نامە اوچىن اشە گى قاوى دانگمادىنگ، نامە اوچىن طبلە نىنگ آغزىنى قاوى ياپمادىنگ، نامە اوچىن ايتى اول يرده ياتىرمادىنگ- دىيپ هر كىم عاقىل ساتىيار- دىيأر. اوزال اشە گى نىنگ ايندى هم بولارىنگ يانگراماسينا قاھارى گلن يانگقى آدام: «آهاو، آداملار، شو اوغرا- دا بير سوگسه نگيز. بار گئانى مانگا يوكلاپ اوتىرمانگ» دىيأر.

باخشى

سسى قولاغىنگى دشىپ گليان بير باغشا ۱۰۰ تومن برىپ آيديم آيتىرىيارلار- دىيأر، ۲۰۰ تومن برىپ هم زوردان قويدوريارلار دىيأر.

- «باخشى آقا شو ۱۰۰ تومنه كاكيلىك آيدىمى آيدىپ برسنه». باخشى: «بو پولونگە غارا غارغا- دا دوشە نوق» دىيأر.

ارتى سىلى بير باخشى: ايندى «نامە اوقيائىن» دىيپدىر. او توران آداملار: «ايندى بىزىنگ جنازە مىزى اوقاتى» دىيپدىر.

تامديرانى قاوى چالىپ بىلە يان بىرسى آداملارى بىزار ادىپدىر. آخرى باخشى: «آداملار ايندى نامە چالىپ بىر بىن» دىيپدىر. او تورانلارдан بىريسى: «ايندى بىزىنگ بوقوردا غىمىزى چالاى» دىيپدىر.

دم غىساما

كومىش دې ده مامت دىيىن بىرسى نىنگ اولوقان بورنى بار دىيأر. بير گون اول سيرقاولا يار. سورامانا بارانلار: «مامت نامە بولدى؟» دىيأرلر. اوندا اول: «دم غىسامام بار» دىيأر. بارانلارдан بىريسى: «سن شو بورنىنگ بىلەن دم غىسانىڭ بولسا اوندا بىز- دا خفە بولۇپ اولىمى» دىيأر.

دادمان غالديم

طويده بيرسى نينگ اليئه اولى اوماچا/ سونگك دوشوپدير. « ييلىگىنى سورايىن» دىيپ اىچينه چكيار- يئنه چكيار بولانوق- دىيار. « يا بها الدين ايشان» دىيپ بار گويجى بىلەن سوريار، ييلىك بوقورداعينا قاقمان آنگريق گچىپ گيدىيار- دىيار. اوندا: « واخ دادمان غالديم» دىيار.

كلە سىنى غاشايار

بيرىسى تلپە گىنى چىقارمان كلە سىنى غاشايار- دىيار. باشغا بيرىسى: « تلپە گى چىقارىپ غاشاسانا» دىيار. اوندا اول: « نامە سن سيرتىنگى غاشانىڭدا جالبارىنگى چىقارىپ غاشايارمى سىنگ» دىيار.